

# ADALETİN PEŞİNDE

-Epistemik Kesinlikten Sorumluluk Etiğine-

Sema CEVİRİCİ ATILLA



Eskiyeni Yayınları | Eskiyeni Publications

Yayın No | Publication Number: 251

Kitap Adı: Adaletin Peşinde -Epistemik Kesinlikten Sorumluluk Etiğine-  
Book Title: In Pursuit of Justice -From Epistemic Certainty to the Ethics of Responsibility-

ISBN: 978-625-6781-63-4

Yazar | Author: Sema CEVİRİCİ ATILLA | orcid.org/0000-0002-9442-3375

Yayın Türü | Publication Type: Kitap | Book

Yayın Tarihi | Publication Date: Eylül | September 2024

Yayın Yeri | Place of Publication: Ankara, Türkiye

Yayın Dili | Language: Türkçe | Turkish

Ebat | Dimensions: 13,5 x 21 cm

Baskı Sayısı | Edition: 1

Sayfa Sayısı | Pages: 351

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Sertifika no | Certificate Number: 13178 | ISNI: 0000 0004 4657 1968

Mizanpaj ve Kapak | Layout and Cover Design: FCR

Baskı ve Cilt | Printing and Binding: NY MATBAACILIK (Sertifika no: 50732)

Cevirici Atilla, Sema

Adaletin Peşinde -Epistemik Kesinlikten Sorumluluk Etiğine-, Eskiyeni Yayınları, 2024.

ISBN: 978-625-6781-63-4

1. Felsefe | Philosophy
2. Etik ve ahlak felsefesi | Ethics & moral philosophy
3. Etik - Felsefi yönler | Ethics - Philosophical aspects

Atıf Bilgisi | Cite as: Cevirici Atilla, Sema. *Adaletin Peşinde -Epistemik Kesinlikten Sorumluluk Etiğine-*. Ankara: Eskiyeni Yayınları, 2024.



FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.

Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1 Ulus-Altındağ/ANKARA

Tel: (0312) 310 08 60 • Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

# ADALETİN PEŞİNDE

-Epistemik Kesinlikten Sorumluluk Etiğine-

Sema CEVİRİCİ ATILLA

Ankara 2024

## Yazar Hakkında | About the Author

Sema CEVİRİCİ ATILLA

1987 yılında Türkiye'de doğdu. 2012 yılında Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi'nden lisans derecesini aldı. 2017 yılında Modern Düşünce'de Temsil Fikri ve Postmodern İtirazlar başlıklı yüksek lisansını ve 2022 yılında Episteme ve Adalet Arasındaki İlişkiye Dair Bir İnceleme başlıklı doktora derecesini Bursa Uludağ Üniversitesi'nde tamamladı. Atilla, halen Pamukkale Üniversitesi'nde çalışmaktadır. Cambridge, Edinburgh, Károli Gáspár ve Fordham üniversitelerinde araştırmalar yürütmüştür. Kitapları ve makaleleri çeşitli Türk felsefe yayınevlerinde ve dergilerinde yayınlanmıştır. Araştırma ilgi alanları çağdaş kıta felsefesi, din felsefesi, etik ve siyasettir.

Sema CEVİRİCİ ATILLA

Was born in 1987 in Turkey. She completed his B.A. at Ankara University- Theology Faculty in 2012. She finished her master's degree, titled The Idea of Representation in Modern Thought and Postmodern Objections, in 2017 and her Ph.D., titled An Examination of the Relationship between Episteme and Justice, in 2022 at Bursa Uludağ University. Atilla, is still working as a Dr. in the Department of Philosophy and Religious Sciences at Pamukkale University. She conducted researches at various universities abroad such as Cambridge, Edinburgh, Károli Gáspár, and Fordham. Her books and essays have been published in various Turkish philosophical publishers and journals. Her research interests are contemporary continental philosophy, philosophy of religion, ethics and politics.

## Kitap Hakkında

**Adaletin Peşinde -Epistemik Kesinlikten Sorumluluk Etiğine-** Adalet kavramına yönelik sayısız çalışma yapılmış ve yapılmaya devam etmektedir. Bu çalışma ise adalet kavramını episteme kavramı ile olan ilişkisi ve gerilimi ekseninde ele almaktadır. Çalışmamız, adalet kavrayışının epistemolojik açıdan nasıl bir anlama ve değerlendirmeye konu olduğunu, böylesi bir adalet idealinin hangi kaygılarla ele alındığını ve ne tür sorunlar ortaya çıkardığını ele almaktadır.

Epistemik kesinlik nosyonu ile yakın bir ilişki içerisinde alımlanan adalet kavrayışı, etik-politik meselelerde ortaya çıkarıldığı sorunlardan hareketle tartışmaya açılmıştır. Çağdaş düşünürlerin mutlak bilgi ve hakikat iddialarına karşı şüpheyle yaklaşması böylesi bir kesinlik fikrinin farklılıklar üzerinde epistemik, etik ve politik bir şiddeti meşrulaştırdığını ortaya çıkarmıştır. Bu açıdan adalet, çağdaş düşünürler tarafından epistemik kesinlik nosyonundan ziyade etik bir sorumluluk ile ilişkisi bağlamında yeniden düşünülmüş ve kavramla ilgili etik bir kaygı ekseninde yeni bir perspektif sunulmuştur.

Çalışma, yargılarımızı ve eylemlerimizi meşrulaştıran bir kavram olarak adaletin, politik ve hukuki öneminin yanı sıra meseleyi epistemik noktadan başlatıp, etik bir sorumluluk ile ilişkisine kadar olan serüveni sunması bakımından farklılaşmaktadır. Çalışma bu meselelerden hareketle episteme ile adalet arasındaki gerilimi ele almaya yönelmekte ve adaleti episteme sınırlarının ötesinde düşünmenin gerek epistemolojik gerekse de etik-politik ve hukuki kavrayış açısından ne tür imkanlar barındırdığını sunmaya çalışmaktadır.

**Anahtar Kelimeler:** Adalet; Episteme; Sorumluluk; Etik; Hukuk



## About the Book

### In Pursuit of Justice

#### **-From Epistemic Certainty to the Ethics of Responsibility-**

Numerous studies have been conducted and continue to be conducted on the concept of justice. This study examines the concept of justice in terms of its relationship and tension with the concept of episteme. Our study examines how the concept of justice is understood and evaluated from an epistemological perspective, with what concerns such an ideal of justice is addressed, and what kind of problems it creates.

The concept of justice, which is perceived in close relation with the notion of epistemic certainty, has been opened to discussion based on the problems it raises in ethical-political issues. The skepticism of contemporary thinkers towards absolute knowledge and truth claims has revealed that such an idea of certainty legitimizes epistemic, ethical, and political violence over differences. In this respect, justice has been rethought by contemporary thinkers in terms of its relationship with ethical responsibility rather than the notion of epistemic certainty, and a new perspective has been presented on the axis of an ethical concern regarding the concept.

The study is different in that it presents the political and legal importance of justice as a concept that legitimizes our judgments and actions, as well as the adventure of starting the issue from an epistemic point and ending with its relationship with ethical responsibility. Based on these issues, the study aims to address the tension between episteme and justice, and tries to present the possibilities of thinking justice beyond the boundaries of episteme in terms of both epistemological and ethical-political and legal understanding.

**Keywords:** Justice; Episteme; Responsibility; Ethics; Law





## İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ .....	11
GİRİŞ .....	13

### BİRİNCİ BÖLÜM

<b>METAFİZİKSEL ve HÜMANİSTİK DÜŞÜNCE BAĞLAMINDA VARLIK-HAKİKAT VE ADALET İLİŞKİSİ</b> .....	35
A. Felsefe, Metafizik ve Hümanizm İlişkisi.....	35
B. Metafiziksel ve Hümanistik Varlık ve Hakikat Anlayışı .....	68
C. Epistemik Hakikat ve Adalet İlişkisi .....	107

### İKİNCİ BÖLÜM

<b>EPİSTEME, ŞİDDET VE ADALET İLİŞKİSİ</b> .....	139
A. Şiddetin Epistemik Temelleri .....	139
B. Epistemik Kesinlik, Etik ve Politika İlişkisi .....	171
C. Etik ve Politik Sonuçları Bağlamında Episteme ve Adalet İlişkisi	195

### ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

<b>POST-METAFİZİKSEL DÜŞÜNCEDE EPİSTEME ve ADALET İLİŞKİSİ</b> .....	227
A. Metafiziksel Düşünceден Sonra Düşünmenin Görevi .....	227
B. Etik ve Hukukun Dekonstrüksiyonu Olarak Adalet .....	250
C. Sorumluluk Etiği ve Adalet.....	287

<b>SONUÇ VE DEĞERLENDİRME</b> .....	315
<b>KAYNAKÇA</b> .....	329
<b>DİZİN</b> .....	349



## ÖN SÖZ

Adalet kavramı düşünce tarihi boyunca muhtelif tanım ve teorilere konu olmuş ve hiçbir zaman tek bir tanım etrafında sabitlenememiştir. Belki de adaletin tam da böylesi bir tanımlamaya elverişli olmaması onun epistemik idrak sınırlarını aşan ve asla şimdide sunulamayan bir boyuta sahip olduğunun da işaretidir. Zira geçmişten günümüze kadar üzerinde önemle durulan adalet kavramı, bazen varlık ve bilginin ötesinde konumlandırılan bir idea(l) bazen hak ve özgürlük arayışıyla özdeşleştirilen bir olgu, bazen de ötekiyle ilişki bağlamında etik bir sorumlulukla karakterize edilen bir kavram olarak karşımıza çıkmaktadır.

Biz bu çalışmada adalet kavramının hem insanlık için bu kadar önemli olmasına hem de buna rağmen belli bir tanım ve tasvire sığmayan yönünü vurgulayarak, adaletin paradoksuna dikkat çekmeye çalıştık. Kuşkusuz bu çalışma adaletin bu kadar önemli olmasına rağmen neden hala muğlak ve ele avuca gelmez oluşunun izini sürmeye çalışmış ve bu kapsamda adaletin tam da böylesi belirlenemez, tanımlanamaz, hakkında kesin bir hüküm verilemez bir paradoksla nasıl ve neden ilişkili olduğuna odaklanmaya çalışmıştır. Buradan hareketle adaleti episteme sınırlarının ötesinde düşünmenin gerek epistemolojik gerekse de etik-politik ve hukuki kavrayış açısından ne tür imkanlar barındırdığı göstermeye çalışılmıştır.

Kuşkusuz böylesi zahmetli bir yolu tamamlamak tek başına yürütülen çabalarla mümkün değildir ve her emeğin arkasında desteklerin olduğu aşıkardır. Bu çalışmanın arka planı ise birçok ismin yardımı ve gayreti ile gerçekleştirilmiştir. Emeği geçen herkese ayrı ayrı teşekkürlerimi sunuyorum. Eşim Volkan Atilla'ya ayrıca teşekkür etmek istiyorum. Zira kendisinin gerek

akademik kariyerim gerekse bu çalışma özelinde gösterdiği çaba ve motivasyon beni her zaman mutlu etmiş ve geleceğe dair umutlandırmıştır. Desteği için kendisine minnettarım.

Sema CEVİRİCİ ATILLA